

GROEI & BLOEI

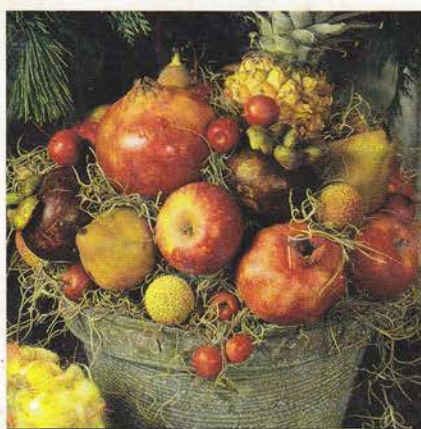

11/12

Maandblad November/december 2004 • Losse nummers € 5,25

GROEI &

Als
tuinieren
je hobby is

EXTRA DIK FEESTNUMMIER

Heesterkalender ★ Moderne tuin ★ Kerstdecoraties ★ De mooiste kleine showtuinen ★ Klimop ★ Kersttuin ★ Zeeuws knoopje ★ Bordercursus ★ Amsonia ★ Natuurlijk tuinieren ★ Betekenis van bloemen ★ Tuin van het jaar ★ Familietuin ★ Voortuinen

GASTVRIJ ONTHAAL VO

BOVEN | In de knollen-tuin gaan wild en vormelijk mooi samen. De grote, witte wolk is van *Erigeron annuus*, een lastig verkrijgbare, wilde plant. De strakke, donkerrode bol is *Berberis thunbergii*.

ONDER | Leliehaantje.

Een wilde tuin een rommeltje? Niet bij hovenier en natuurliefhebber Erik Wevers. Bijna elke dag gaat hij wel even spiedend en wiedzend door de borders. Want dat is het grote geheim, weet hij uit ervaring: een natuurlijke tuin moet je bijhouden.

Mensen denken vaak: een wilde tuin, daar heb je zeker weinig werk aan. Maar het tegendeel is waar. 't Is wildernis met begeleiding', aldus Erik Wevers. Vooral het rigoureuus weghalen van zaailingen op plekken waar ze niet gewenst zijn, is een hele klus. "Als je alles maar laat groeien, krijgen de sterke soorten als judaspenning, springbalsemien en venkel de overhand. Ik herken ze al als ze piepklein zijn en haal meteen weg wat ik niet wil hebben. Als je de zaailingen eerst groot laat worden en je trekt ze dan pas weg, dan zit je met een gat in de border. Daarmee is heel het natuurlijke effect weg." Plantenkennis is essentieel voor de eigenaar van een wilde tuin. "Kijk, dat zijn

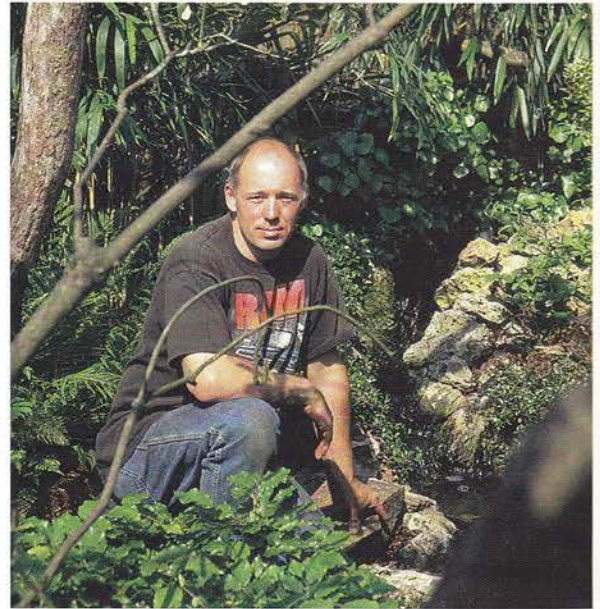
zaailingen van de eenjarige papaver. En die ernaast is van de meerjarige." Wevers wijst naar net ontkiemde plantjes die voor een minder geoefend oog allemaal op elkaar lijken. Dankzij jarenlange ervaring, heeft de kenner voor elke plantensoort een strategie. Vergeet-mij-nietjes bijvoorbeeld, worden aan de rand van het pad gekoesterd, maar in de rest van de border consequent verwijderd. "Ik zit er echt bovenop." Als er zwaar weer wordt verwacht, gaat hij zelfs tussen de middag nog gauw even naar huis om de eenjarige riddersporen een steuntje te geven.

Als vierjarige had Erik Wevers bij het ouderlijk huis in de Achterhoek al een tuintje. En een klein kuipje water, waar hij kikkers, salamanders en stekelbaarsjes uit de sloot in deed. "Ik had natuurlijk nog geen idee wat ik deed. Haalde bosanemonen uit het bos en zette ze in de zon, dat ging natuurlijk niet. Die plantenkennis heb ik met de jaren opgedaan. Maar als de andere kinderen snoep kochten, ging ik bloembollen halen. Het zat er al jong in." Dat hij met zijn grote voorliefde voor alles wat groeit en bloeit hovenier is geworden, is eigenlijk niet meer dan logisch. Erik heeft er bewust voor gekozen geen heemtuin aan te

Natuurlijke
tuin

OR MOEDER NATUUR

leggen. De beperking in plantenkeuze (alleen soorten die in Nederland voorkomen) was hem te groot. "Als je een kleine tuin hebt, zoals ik, dan werkt het niet. Voor je het weet heb je alleen nog maar vlier, berk en brandnetels. Je moet meer grond hebben om een echt mooi gevarieerde heembeplanting te krijgen." Geen heemtuin dus, maar wel een zo natuurlijk mogelijke. Waar simpele, niet gekunstelde planten worden gekozen om de standplaats en niet andersom. "Je moet uitgaan van de omstandigheden die je hebt, in mijn geval heet en droog. Dan kan ik wel met alle geweld schaduwplanten of klei-liefhebbers neer willen zetten, maar dat wordt niks. De gouden regel is: kijk eerst naar de plek waar je tuiniert, zoek daar de planten bij. Je kunt nog zulke dure planten kopen, als ze niet op de goede plek staan wordt het niks."

TIKKELTJE WILD

In borders combineert hij de wilde planten vaak met vaste planten die wat standvastiger zijn en zich niet zo uitzaaien. "Vingerhoedskruid en akelei zijn ook in een border prachtig. Je kunt ze best een beetje hun gang laten gaan, dat kan heel mooie verrassingen opleveren. Maar je moet niet te fijngevoelig zijn en ook durven wieden. An-

ders loopt het uit de hand." Uitgebloeide bloemen wegnippen voor de plant zaad vormt is het beste advies. Of een paar planten zich laten uitzaaien en de rest na de bloei kortwieken. "En er dan natuurlijk niet mee door de hele tuin lopen naar de composthoop, anders kun je volgend jaar aan de zaailingen zien waar je hebt gelopen", lacht Wevers.

Akeleien zijn wat dat betreft voor tuiniers die een 'beetje wild' willen ideaal: ze zaaien zich flink uit, maar de zaailingen zijn piepklein al herkenbaar en dus makkelijk uit te trekken. Wevers waarschuwt beginners wel voor vingerhoedskruid, judaspenning, eenjarige papavers, springbalsemien en venkel. "Allemaal prachtig, maar als je de zaak niet bijhoudt nemen ze zo alles over."

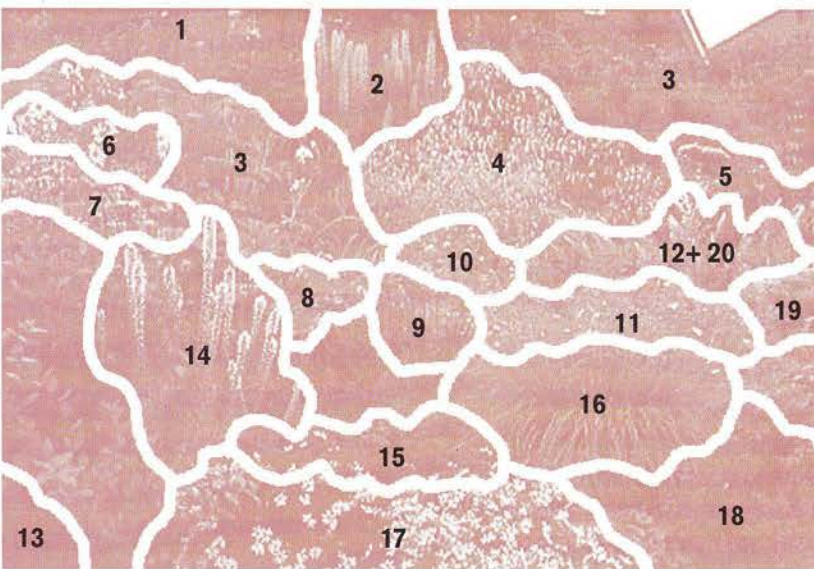
KNOLLENTUIN

Om de borders body te geven, gebruikt Wevers heesters. Vooral het krentenboompje (*Amelanchier*) is favoriet. "Een mooie vorm, prachtige bloempjes, later lekkere besjes en in de herfst een prachtige kleur. Hij groeit overal, zelfs in de schaduw, en als je ze klein koopt, kosten ze bijna niks. Echt mijn favoriet." Maar ook *Cornus kousa*, een toverhazelaar of een oude, knoestige rododendron zijn volgens de natuurliefhebber prima toe te passen in een natuurlijke tuin.

Bij de vaste planten grijpt Erik vaak naar *Sanguisorba* vanwege de speelse borsteltjes, naar *Thalictrum* (ruit) om de ijle, doorzichtige groeiwijze, maar ook wel naar vaste papavers in brandweerauto-rood of ouderwetse lupinen. "Ik geef ook lezingen en dan zeg ik vaak: lelijke kleu- ➔

LINKSBOVEN | Veel plekje om te schuilen tegen vijanden en volop insecten om op te eten: zo zien kikkers een vijver het liefst. UITERST BOVEN | Erik Wevers BOVEN | Kruisspin.

BORDERRECEPT

Het beplantingsschema is losjes opgezet, het schema links is dus niet helemaal exact.

- 1 *Eupatorium maculatum* 'Atropurpureum' 15 x
- 2 *Ligularia stenocephala* 'The Rocket' 3 x
- 3 *Helianthus salicifolius* 10 x
- 4 *Sanguisorba tenuifolia* var. *alba* 7 x
- 5 *Ligularia dentata* 'Othello' 5 x
- 6 *Lavatera* 'Barnsley' 1x
- 7 *Echinacea purpurea* 'Rubinstern' 18 x

- 8 *Darmera peltata* 5 x
- 9 *Imperata cylindrica* 'Red Baron' 5 x
- 10 *Scabiosa ochroleuca* 3 x
- 11 *Potentilla fruticosa* 5 x
- 12 *Cimicifuga dahurica* 5 x
- 13 *Gentiana asclepiadea* 5 x
- 14 *Liatris spicata* 'Alba' 5 x
- 15 *Achillea* 'Summerwine' 12 x
- 16 *Pennisetum alopecuroides* 3 x
- 17 *Coreopsis verticillata* 'Moonbeam' 15 x
- 18 *Potentilla atrosanguinea* 5 x
- 19 *Solidago caesia* 5 x
- 20 *Erigeron annuus* 5 x

ren bestaan niet, lelijke combinaties wel. Kleur is essentieel. Vrouwen hebben daar vaak meer gevoel voor dan mannen is mijn ervaring." Zelf is Erik erg gecharmeerd van wit en blauw, hij heeft bij zijn huis zelfs een tijdje een compleet witte tuin gehad. "Maar het jongetje van vroeger uit de Achterhoek wilde toch ook wel eens van die knallende dahlia's en gladiolen, zo is het later een knollentuin geworden met allerlei verschillende kleuren."

In zijn tuin zijn kunstmest en bestrijdingsmiddelen uiteraard taboe. Om de grond te verbeteren gebruikt Erik compost en natuurlijke meststoffen. Een plukje brandnetels mag best blijven staan als kraamkamer voor de vlin-

ders. En overall hangen onderkomens voor dieren, van de overbekende nestkastjes voor vogels tot gekke huisjes voor sluipwespen en gaasvliegen en 'hotels' voor vleurmuizen. De natuur is hem er dankbaar voor, het ritselt van de vogels en de vijver zit vol kikkers. "Toen ik hier kwam wonen waren er coniferen en verder bijna niks. Het was prachtig om te zien hoe er na een paar jaar al steeds meer leven kwam."

De reacties van bezoekers variëren. "Van die keurig nette dames die alles schattig en enig vinden tot een oudere man die glashard zegt: wat een bende, je moet hier met een bulldozer door. 't Mag van mij. Maar als ik mensen hoor →

BOVEN | Borderontwerp van Erik Wevers. Deze onderhoudsarme border is ongeveer 8 bij 15 meter, geschikt voor een zonnige plek op vruchtbare grond. Door de dichte beplanting krijgt onkruid nauwelijks een kans.

RECHTS | Vanuit een verlangen naar knallende dahlia's en gladiolen ontstond de knollentuin.

zeggen dat ze een natuurlijke tuin hebben en ze spuiten wel gif tegen de bladluizen, dan denk ik dat is onzin. Je kunt het niet half doen, 't is of het een of het ander."

Wevers vindt het jammer dat de natuur steeds meer terrein verliest in de tuinen. "Rijd eens door een nieuwbouwwijk. Al die rijen schuttingen, je wordt er treurig van. Waarom geen haag waar dieren beschutting en voedsel in vinden?"

En waarom wordt er zo verschrikkelijk veel bestraat in Nederlandse tuinen? Met goede bodembedekkers heb je ook een onderhoudsarme tuin, maar dan wel één waar de dieren ook wat aan hebben. In al die kale poetstuinen zoals ik ze noem, krijg je nooit een rijk dierenleven."

TEKST: FREDERIKE KROMMENDIJK/FOTOGRAFIE: ERIK WEVERS

KIKKER- PRET

Erik Wevers is kikkergek. Ze staan op zijn koffiekopjes, het dienblad, zijn visitekaartje en zelfs op z'n ondergoed. Maar het allerliefst ziet hij ze toch 'live' in de tuin.

Wie kikkers een gastvrij onderdak wil bieden, moet allereerst voor water zorgen. En dan liefst niet zo'n strakke vijver met loden randen zonder randbeplanting, want daarin hebben kikkers niet veel te zoeken. Wevers: "Beplanting aan de rand van de vijver is nodig omdat een kikker dekking wil hebben tegen vijanden. Dat kan een reiger zijn of een egel, maar ook een kat. Katten maken heel veel slachtoffers onder kikkers." Bovendien trekt randbeplanting, met name natuurlijke, inheemse planten als dotterbloem, moerasvergeet-mij-nietje en kattenstaart, tal van insecten aan die op het menu van de kikker staan. Een extra reden voor het diertje om te blijven.

Als het water bijna tot de rand van de vij-

ver staat, komt een kikker zelf wel uit het water. Maar als de wanden steil zijn en het water staat laag, dan kan een opstapje in de vorm van een paar keien in het water handig zijn. "Daarmee help je ook andere dieren die niet zelf uit het water kunnen komen, zoals egels. Die kunnen best zwemmen, maar als ze er niet uit kunnen klauteren verdrinken ze uiteindelijk." Een paar stenen in de vijver biedt nog meer kikkerpret: de stenen worden door de zon snel opgewarmd en door de koudbloedige diertjes met plezier in gebruik genomen voor een zonnebad.

HANDTAM

Zowel de bruine als de groene kikker overwintert in de modder van de vijver. De bruine is het eerst weer wakker, de groene pas later in het voorjaar. Te veel rommelen in de vijver is dus uit den boze. Kikkers zijn een cadeautje van Moeder Natuur, ze ergens vangen en in je eigen vijver zetten kan niet. "Dat mag niet eens, het is wettelijk verboden. Maar al zou je de wet aan je laars lappen: kikkers verhuizen heeft geen zin. Ze zullen altijd terug willen naar het water waar ze oorspronke-

lijk vandaan komen. Dat halen ze meestal niet, maar jij bent ze wel weer kwijt", legt de kenner uit.

De groene kikker leeft altijd in en om het water, de bruine blijft wel in de buurt van de vijver, maar scharrelt ook in de rest van de tuin of bij de burens rond. De kikkers die bij het wieden verderop in de tuin zo onder je handen wegspringen zijn dus meestal bruine.

Wie rondom de vijver regelmatig een lekker hapje strooit in de vorm van een handje meelwormen kan de kikkers zelfs handtam krijgen. Wevers laat kikkers letterlijk uit zijn hand eten. De truc? Langzaam, heel langzaam bewegen. "Een kikker heeft een simpele levensvisie. Alles wat groter is dan hij, is om bang voor te zijn. Alles wat kleiner is, is om op te eten. En alles wat even groot is, is om mee te paren. Omdat wij groot zijn, zijn we per definitie gevaarlijk. Maar een ander kenmerk van een vijand is dat 'ie altijd snel toeslaat. Als je heel langzaam beweegt zal de kikker je niet aanzien voor een vijand, maar bijvoorbeeld voor de schaduw van een tak. Dan springt 'ie niet weg, maar blijft rustig zitten of klimt zelfs op je hand."

Kikkers op
waterlelieblad

